

Frijns: ABP sluiten en overgaan op premieregeling

Frank van Alphen
18 februari 2016

Voormalig ABP-directielid Jean Frijns pleit voor sluiting van het ABP. Dan is het eenvoudiger te starten met een beschikbare-premiefonds, zoals in de plannen van de SER, zegt hij. In plannen om het ABP op te knippen in kleinere sectorfondsen ziet hij niets.

Jean Frijns Dit zegt Frijns in een gesprek met Pensioen Pro. Zijn uitspraken zijn een reactie op het onlangs gepubliceerde [rapport](#) van minister Plasterk over een eventuele splitsing van 's lands grootste fonds.

Vindt u splitsing een goed idee?

‘Nee, de motivatie van Plasterk om te splitsen is een goedkopere pensioenregeling. Dat is opportunistisch en strijdig met de bedoeling van de wetgever. Die probeert het pensioenfonds te beschermen tegen werkgevers die minder willen betalen.’

Er is ook een andere argument voor splitsing. De overheid bestaat uit sectoren die nogal van elkaar verschillen.

‘Dat klopt. Maar praten over zo’n splitsing leidt alleen tot ruzie, denk ik. Het is heel lastig te bepalen hoe sectoren moeten worden opgedeeld. Het onderwijs zal bijvoorbeeld roepen dat de regeling te duur wordt omdat de levensverwachting van hun werknemers hoger is dan gemiddeld.’

ABP zelf noemt de grootte van het fonds soms ook als probleem. Het fonds zou de rente niet helemaal kunnen afdekken, omdat het een te grote speler is op de financiële markten.

‘Dat heb ik nooit een sterk argument gevonden. Het is best mogelijk de rente af te dekken voor ABP. De markten voor dat soort financiële producten zijn groot genoeg. De rente afdekken doe je niet in een paar dagen. Dat hoeft ook niet. Je doet het immers op de langere termijn.’

‘Het heeft wel voordelen dat ABP een grote belegger is. Dat maakt het mogelijk om ook te beleggen in minder liquide zaken, zoals infrastructuur en niet-genoteerde bedrijven. Het rendement moet komen uit de reële economie. Dat rendement is door de jaren heen tamelijk constant en hoger dan op obligaties. Met beleggingen in renteproducten alleen kun je geen goed pensioen opbouwen.’

Hoe moet ABP tegemoetkomen aan alle kritiek?

‘Probleem is dat iedereen ontevreden is. Jongeren hebben het idee dat ze te veel betalen. Ze denken dat ze het individueel beter kunnen. Ouderen zijn ontevreden omdat hun pensioen al jaren niet wordt geïndexeerd. Het vertrouwen erodeert.

Ik geloof niet meer dat je het huidige systeem kunt aanpassen en verbeteren. Dat is de afgelopen zes jaar ook niet gelukt. Je blijft zitten met een fonds dat het beleggingsbeleid niet kan differentiëren naar groepen met een eigen risicoprofiel.

De beste oplossing is het fonds te sluiten en verder te gaan met individuele beschikbare-premieregelingen. Dan zien deelnemers wat ze opbouwen. Dat is wat ze willen. Het is ook in lijn met de voorstellen van de SER, die pleit voor persoonlijke pensioenrekeningen.’

Waarom fondsen sluiten en opnieuw beginnen, in plaats van de huidige fondsen ombouwen?

‘Dit is veel simpeler. Ik vrees dat we niet opschieten als we afwachten tot we een manier hebben gevonden om fondsen geschikt te maken voor de toekomst. Ik zie veel fraaie blauwdrukken voor een toekomstig pensioenstelsel voorbij komen, maar weinig aandacht voor de transitie. Die is enorm complex. Ik vergelijk het maar met een gigantische boedelscheiding. Bij de overgang moet je de boedel verdelen. Dat leidt tot ruzie.

Bovendien is het mogelijk om fondsen te sluiten. Ze zijn zo ingericht dat ze ook kunnen blijven bestaan als er geen nieuwe deelnemers meer bij komen.’

Moeten deelnemers de mogelijkheid krijgen hun opbouw mee te nemen naar het nieuwe fonds?

‘Ja. Bij die overgang moet wel worden gekeken naar de premie die is betaald. ABP rekent bijvoorbeeld met een gedempte kostprijs. Dat wil zeggen dat je te weinig betaalt. De inkoop van nieuwe pensioenen gaat ten koste van de dekkingsgraad. De vertrekkende deelnemer mag niet meer meekrijgen dan hij heeft betaald.’

Maakt de doorsneesystematiek het sluiten van een fonds niet lastig?

‘Dat kun je op verschillende manieren oplossen. Je kunt de oudere werknemers bijvoorbeeld in het fonds houden en alleen de jongeren opnieuw laten beginnen. De werkgevers draaien dan op voor de transitiekosten als gevolg van de afschaffing van de doorsneepremie. Dat is te verdedigen. De doorsneesystematiek is bedacht voor de werkgevers.’

Is deze oplossing de beste oplossing voor alle partijen?

‘Ik vraag me af of die bestaat. We moeten onze ambitie wat verlagen. Een paar jaar geleden dacht ik nog dat een compleet contract bestond dat rekening houdt met alle scenario’s. Dat geloof ik niet meer. Kijk naar de rente-ontwikkeling van de afgelopen jaren. Je kunt niet voorspellen wat financiële markten doen op de langere termijn. Daarom blijf je instituties nodig hebben die pensioengelden beheren en letten op het belang van de deelnemers. Mijn oplossing is second best, maar dat is beter dan maar blijven nadenken over een nieuw perfect stelsel.’